

A Fővárosi Ítéletábrla dr. Horváth Melinda pártfogó ügyvéd (**felperesi képviseelő címe**) által képviseelt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek, az **I. rendű alperesi képviseelő neve (I. rendű alperesi képviseelő címe)** által képviseelt **I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe)** I. rendű, a **II. rendű alperesi képviseelő neve (II. rendű alperes címe**, ügyintéző: ... tanácsos) által képviseelt II. rendű alperes neve (**II. rendű alperes címe**) II. rendű és ... törvényszéki tanácselnök által képviseelt III. rendű alperes neve (**III. rendű alperes címe**) III. rendű alperesek ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2018. május 29. napján meghozott 40.P.24.518/2017/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 16. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéletábrla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy az eredménytelenül fellebbező felperes pártfogó ügyvédjének másodfokú díját teljes egészében a felperes viseli.

A le nem rótt 200.000 (Kétszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. és III. rendű alperesnek tizenöt napon belül 20.000-20.000 forint, a II. rendű alperesnek pedig 30.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy a feljegyzett 150.000 forint eljárásí illetéket a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperessel szemben büntetőeljárás indult 2013. május 30. napján nagynénje feljelentése nyomán. Az ügyészség 2013. szeptember 26-án vádat emelt a felperessel szemben, majd a ... Járásbíróság járt el elsőfokú bíróságként. Az elsőfokú ítélet bűnösnek találta felperest és vele szemben büntetést szabott ki. A felperes fellebbezése folytán az illetékes I. rendű alperes helyett kizárás okán eljáró III. rendű alperes helybenhagyta az elsőfokú bíróság ítéletét.

A felperes keresetében 2.500.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket egyetemlegesen, amelyből 1.250.000 forintot a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 84. §-ának (1) bekezdés e) pontja alapján, a többi pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján követelt. Kifejtette, hogy az alperesek megsértették a tisztességes eljáráshoz, ártatlanság

véleméhez és a hatékony jogorvoslathoz, továbbá egészséghez, magánélet sértetlenségéhez és személyes szabadságához fűződő személyiségi jogát. Az I. rendű alperes esetében a hatékony jogorvoslat hiányát jelölte meg jogellenes magatartásként, tekintettel arra, hogy az első fokon eljárta ... Járásbíróság minden bizonyítási indítványát elutasította. A II. rendű alperessel szemben az ügyészség elfogultságára hivatkozott, mely nem nyert orvoslást kifogása alapján. A III. rendű alperessel szemben a tisztességes eljáráshoz és a hatékony jogorvoslathoz fűződő jogának megsértésére hivatkozott.

Az I. rendű alperes a felperes keresetének elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Előadta, hogy a felperes keresetéből az sem derül ki pontosan, hogy vonatkozásában mely jogszabályra alapítja igényét. Vitatta a felperes által jelzett jogsértések megtörténtének tényét és az alperesek egyetemlegességét. Kifejtette, hogy minden tekintetben a jogszabályoknak megfelelően járt el, egyébként pedig eseti döntésekre hivatkozva arra utalt, hogy alapjogi sérelmek orvoslására a polgári jogi személyiségvédelem eszközei nem vehetők igénybe automatikusan.

A II. rendű alperes ellenkérelmében szintén a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Kiemelte, hogy az ügyészség eljárását - ide értve az előzetes letartóztatással kapcsolatos indítványt is - törvényesnek találta mind az első-, mind a másodfokú bíróság, mind pedig a Kúria. Előadta, hogy a jogszabályokat mindenben betartva járt el a felperes ügyében, nem sértette a felperes keresetében megjelölt alapjogokat, az általa előadottak tehát alkalmatlanok a perben érvényesített követelés alátámasztására. Amennyiben döntései a felperes számára kedvezőtlenek is voltak, azok akkor sem járhatnak polgári jogi következménnyel. A tisztességes eljáráshoz való jog nem személyhez fűződő jog, hanem eljárási alapjog, a felperes magánélethez fűződő jogát pedig nem sértette. Felperes által sérelmezett intézkedései a régi Ptk. hatálya alatt történtek, így a felperes igénye az alapján bírálható el. Kirívóan súlyos mérlegelési hiba és eljárási szabályszerűtlenség azonban terhére nem állapítható meg.

A III. rendű alperes ellenkérelme szintén a kereset elutasítására és a felperes perköltségben marasztalására irányult. Arra hivatkozott, hogy a felperessel kapcsolatban jogsértést nem követett el.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában az I. rendű alperes tekintetében kifejtette, hogy a büntetőeljárás bírósági szakaszának érdemére tartozó tények felülbírálatára a polgári bíróságnak nincs hatásköre. Ugyanez vonatkozik a felperes elfogultsággal kapcsolatos előadására is. Egyébként a tisztességes eljáráshoz fűződő jogának megsértését megalapozó tényeket a felperes nem tudott bizonyítani a perben. Az eljárási alapjog sérelme csak akkor állapítható meg, illetőleg ez akkor eredményez személyiségi jogi sérelmet, ha a sérelmezett magatartás a felperest nem mint ügyfelet, hanem egyedi, személyiségének lényeges alkotó elemét képező ismérvek miatt éri. Egyébként pedig a jogszabály téves értelmezése, illetőleg alkalmazása önmagában nem váltja ki a kártérítési felelősséget az államigazgatási szerv oldalán.

A II. rendű alperes tekintetében szintén arra utalt, hogy az ügyész elfogultságával kapcsolatos tényeket a felperes nem bizonyította. E körben is hivatkozott a kárfelelősséget megalapozó, kirívóan súlyos jogalkalmazási, vagy jogértelmezési tévedés szükségességére, amely az adott esetben hiányzott. Tekintettel arra, hogy a felperes nem jelölt meg konkrét II. rendű alperesi magatartást, amely igényeit megalapozhatná, ezért az iratok beszerzésére vonatkozó indítványa nem volt teljesíthető.

A III. rendű alperes tekintetében kifejtette, hogy a felperes e körben kizárólag arra hivatkozott és azt adta elő, hogy a III. rendű alperes helybenhagyta az elsőfokú döntést. Konkrétan azonban nem

határozta meg, hogy mely III. rendű alperesi magatartás okozta állítólagos kárát. Nem alapozza meg az állított jogsértést önmagában az, hogy a felülbírálati fórum nem osztotta a jogorvoslati kérelemben előadottakat. A felperes pervesztességére tekintettel a Pp. 78. §-a alapján megalapozottnak találta az alperesek perköltség igényét is, melynek összegét mérlegeléssel állapította meg.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetének történő helyt adást, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete ellentmondásos és téves. Az elsőfokú bíróság ugyanis nem hivatkozhatott volna arra, hogy nincs hatásköre a polgári eljárásban a korábban folyt büntetőeljárásokban hozott döntések felülvizsgálatára. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta őt külön végzésben a perben bizonyítandó tényekről, noha ezt korábban kilátásba helyezte. Ezzel lényegében elzárta őt a bizonyítás lehetőségétől, és arra is tévesen hivatkozott az elsőfokú bíróság, hogy őt személyiségének lényegi vonása miatt ért sérelmet kellett volna bizonyítania, ezt ugyanis csak személyiségi jogi perben kell bizonyítania, nem pedig vagyoni jogi perben. Hivatkozott arra is, hogy az alapjog sérelem is megalapozhat nem vagyoni kártérítés iránti igényt. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás kissé hiányos. Ismét megerősítette, hogy nem kívánja a büntetőeljárásban hozott ítéleteket felülvizsgáltatni, csak az elszenvedett jogsérelmek miatt kíván igényt érvényesíteni. A bírósághoz hasonlóan az ügyészség felróható jogalkalmazása is kártérítést alapozhat meg.

Fellebbezési ellenkérelmeikben az alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték.

A felperes fellebbezése adataiban.

A felperes a keresetét elutasító ítélet ellen az alperesek keresete szerinti marasztalása érdekében fellebbezett, így tehát az elsőfokú ítéletnek nem volt a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 228. §-ának (4) bekezdése alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése. Erre tekintettel a másodfokú felülbírálat az elsőfokú ítélet egészére kiterjedt. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta. Ennek során az elsőfokú ítélet felperes fellebbezésében indítványozott hatályon kívül helyezését indokoltta tevő lényeges eljárási szabálysértést nem követett el, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és a tényállást helyesen állapította meg. A másodfokú bíróság az abból levont jogi következtetésével is egyetértett, annak indokaira is kiterjedően, a fellebbezésben foglaltakra tekintettel mindössze az alábbiakat emeli ki.

A felperes hivatkozása ellenére valójában nem vagyoni jogi pert indított, hanem a tisztességes eljáráshoz fűződő alkotmányos alapjogainak, illetőleg a személyhez fűződő jogainak megsértése miatt kérte a szubjektív jogkövetkezmények levonását, azaz az alperesek pénz fizetésre kötelezését. A marasztalás iránti kereseti kérelem ellenére azonban az igény jogalapja a személyhez fűződő jogok sérelme. Helyesen járt tehát el az elsőfokú bíróság, amikor a felperes keresetét személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos pernek tekintette, és arra a következtetésre jutott, hogy a felperesnek személyiségének lényegi vonása miatt őt ért sérelmeket kellett volna bizonyítania.

A felperes keresetében elsődlegesen a tisztességes eljáráshoz fűződő joga, illetőleg ennek részjogosítványai, így az ártatlanság vélelméhez, a védekezéshez, valamint a hatékony jogorvoslathoz fűződő jogának megsértését állította. A felperes által hivatkozott tisztességes eljáráshoz való jog eljárási alapjog. A közjog által védett alapjogok azonban nem közvetlenül az ember személyiségéből fakadnak, nem az emberi individuum védelmét célozzák, ezért megsértésük

személyiségi jogi sérelmet nem alapozhat meg. A tisztességes eljáráshoz való jog kétségtelenül valamennyi alapjogi dokumentumban és az Alaptörvényben, valamint az egyes eljárási törvényekben is deklarált alapvető emberi jog. Célja azonban nem az ember mint társadalmi lény alapvető jogainak, hanem az állam mint a szuverenitás birtokosa által fenntartott és szervezett államigazgatási és igazságszolgáltatási rendszer keretében lebonyolított eljárások szabályszerűségének garantálása. Ekként a tisztességes eljáráshoz való jog nem a személyhez fűződő jogok része, éppen ezért megsértése esetén nem a Ptk. második könyvének harmadik részében, vagy a régi Ptk. VII. fejezetében írt jogkövetkezmények, hanem az egyes eljárási törvényekben biztosított speciális jogkövetkezmények alkalmazandók. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény speciális rendelkezése hiányában azonban egy büntetőeljárás szabálytalansága nem alapozhat meg nem vagyoni kártérítési igényt a Pp. 2. §-ában foglalt rendelkezéssel analóg módon. Az alperesek tehát - eljárásuk szabályszerűségétől függetlenül - ezen okból bizonyosan nem sérthették a felperes személyhez fűződő jogait, és nem tartoznak sérelemdíj, vagy nem vagyoni kártérítés megfizetésével.

Másrészt a felperes direkt módon is hivatkozott személyhez fűződő jogainak, így különösen az egészséghez, a magánélethez, a személyes szabadsághoz való jogának megsértésére. Személyhez fűződő jognak csak a személyiség lényegi elemeinek, a személy egyediségének, azonosságtudatának, környezetének értéktételét meghatározó tulajdonságainak és külső megnyilvánulásainak védelmét szolgáló jogok tekinthetők, amelyek abszolút szerkezetűek. A személyhez fűződő jogok megsértésének mint a régi Ptk. 75. §-ának (1), vagy a Ptk. 2:42. §-ának (2) bekezdése alapján tiltott magatartásnak azonban mindig magában kell hordoznia a célzott, személyhez fűződő jogot sértő jelleget. Ezért az eljárás szabályok megsértése akkor minősülhetne egyúttal személyiségi jogi sértésnek, ha az eljáró bíróság kifejezetten az eljárás valamelyik résztvevőjének személyére tekintettel, személyiségének lényegét adó sajátosságok megsértése céljából követte volna azt el. A hatósági eljárások szabályszerűtlensége tehát elvileg okozhat kárt vagy egyéb érdeksérelmet, de nem önmagában jár az eljárásban résztvevők személyiségének sérelmével.

De ezt a felperes keresetében maga sem állította, mert amit a felperes keresetében előad, az nem több, mint az, hogy az alperesek az eljárási szabályokat megsértették. Ez azonban önmagában - célzott személyiséget sértő jelleg hiányában - nem alapozhat meg személyhez fűződő jogi igényt. Nem vagyoni hátrányt ténylegesen csak személyhez fűződő jogot direkt módon sértő magatartás okozhat. A nem vagyoni kártérítési követelés, vagy sérelemdíj alapjául tehát csak olyan magatartás szolgálhat, mely okszerűen eredményezi a személyhez fűződő jogok megsértését. Egy adott tevékenység vagy mulasztás kifejezetten a személyiség egyes aspektusait érintő hatása nélkül a személyhez fűződő jogok megsértésére nem alkalmas. Nem hivatkozhatott tehát a felperes eredménnyel a régi Ptk. és a Ptk. személyhez fűződő jogokkal kapcsolatos rendelkezéseire sem.

A felperes beadványai alapján megállapítható, hogy az adott esetben valójában arról van szó, hogy bár a felperes többször deklarálta, hogy nem kívánja a büntetőeljárás eredményét kétségbe vonni, azonban keresete mégis a büntetőeljárás tényét és a meghozott döntést sérelmezi. Annak tartalmát próbálja immár egy polgári jogi eljárásban vitássá tenni azt követően, hogy a büntetőeljárásban minden rendelkezésére álló jogorvoslatot kimerített, de nem járt eredménnyel.

Minderre tekintettel a felperes keresetének teljesítése pusztán a kereseti tényelőadás és a megjelölt jogcímek alapján is teljesen bizonyosan, bármilyen bizonyítás eredményétől függetlenül kizárt volt. A Pp. 163. §-ának (1) bekezdése alapján azonban a bíróság kizárólag a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett rendelhet el bizonyítást. Mivel pedig a fentiek szerint az adott esetben a

per a felperes által előadott tények bizonyítottságától függetlenül eldönthető volt, ezért nem követett el eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság akkor, amikor - lényegében bizonyítási eljárás lefolytatása és a felperesnek a büntető eljárás iratainak beszerzésére irányuló indítványa teljesítése nélkül - elutasította a felperes keresetét. Az iratok esetleges beszerzése esetén sem hozhatott volna ugyanis más döntést az elsőfokú bíróság.

A bizonyítási eljárás szükségtelensége miatt pedig az adott esetben nem minősülhet az ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése alapján indokoltta és az eljárás megismétlését szükségessé tevő lényeges eljárási szabálysértésnek a Pp. 3. §-a szerinti, a perben bizonyítandó tényekről adandó tájékoztatási kötelezettség elmulasztása sem. Ha ugyanis a bíróság a bizonyítást egyébként sem rendelheti el, akkor a bizonyítandó tényekről történő tájékoztatás esetleges elmulasztása sem teszi szükségessé a tárgyalás megismétlését, illetőleg kiegészítését, ezért az ítélet hatályon kívül helyezése fel sem merülhet.

Helytelenül hivatkozott továbbá a felperes a fellebbezésében arra is, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy nincs hatásköre a jogvita elbírálására, akkor nem a kereset érdemi elutasításának, hanem a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasításának, illetőleg áttételének lett volna helye. Az elsőfokú ítélet indokolásának felperes által kifogásolt része (5. oldal harmadik bekezdés) ugyanis pusztán annyit állapított meg a Pp. 4. §-ának (2) bekezdése alapján, hogy a polgári jogvitában eljáró bíróság nem állapíthatja meg, hogy az elítelt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt. E mondatnak nem lehet azt a felperes által annak adott jelentést tulajdonítani, hogy a bíróság úgy ítélte meg, hogy a Pp. 23. §-a szerinti értelemben nincsen hatásköre a jogvita elbírálására. Az elsőfokú bíróság ezzel csak annyit állított, hogy a jogvita elbírálása során a korábban eljáró bíróság ítélete őt köti. Eljárási szabálysértés tehát e körben sem valósult meg, az ítélet hatályon kívül helyezését tehát ez sem indokolja.

Fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján, utalással a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére és az elsőfokú ítélet helyes indokaira helybenhagyta.

A felperes tehát eredménytelenül fellebbezett, azaz a másodfokú eljárásban is perverzesnek tekinthető. Mivel azonban részére a bíróság teljes személyes költségmentességet engedélyezett, ezért a le nem rótt fellebbezési illetéket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 74. §-ának (3) bekezdése és a költségmentességnek a bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli. Az alpereseknek a másodfokú eljárásban perköltsége nem merült fel, így a Pp. 78. §-a ellenére nem kellett részükre másodfokú perköltséget fizetnie a felperesnek. A részére kirendelt pártfogó ügyvéd díját azonban teljes egészében viselni köteles a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján, amit a másodfokú bíróság ítéletében a Pp. 87. §-ának (2) bekezdése szerint csak megállapított.

Budapest, 2018. december 4.

. Lukács Zsuzsanna s.k.
a tanács elnöke

dr. Örkényi László s.k. előadó bíró

dr. Kollár Zoltán s.k. bíró